

Remissvar på betänkandet SOU 2018:88 LSS-utredningen S2019/00088/SOF

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att

Överlämna bifogat remissvar på LSS-utredningen från Österåkers kommun till Socialdepartementet

Bakgrund

Österåkers kommun är inbjuden att lämna remissvar på statens offentliga utredningar 2018:88, översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen. Vård- och omsorgsnämnden har enligt reglementet möjlighet att lämna remissyttranden inom nämndens verksamhetsområde å kommunens vägnar.

Utredaren har haft i uppdrag att se över assistansersättningen och delar av LSS. Syftet med uppdraget har varit att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS, samt att lagstiftningen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.

Utredningen föreslår att staten ska ansvara för insatsen personlig assistans medan kommunerna ska vara huvudman för de nya LSS-insatser som föreslås.

Den nya lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning föreslås av utredningen träda i kraft den 1 januari 2022.

Sedan utredningens förslag presenterades har januariöverenskommelsens innehåll gjort att vissa slutsatser i förslaget inte kommer att bli verklighet, bland annat en schablontid för övriga behov inom personlig assistans om 15 timmar, samt indragen möjlighet att ge personlig assistans till barn under 16 år samt personer med varaktiga psykiska funktionsnedsättningar. Dessa behandlas därmed inte i remissvaret.

Betänkandet finns i sin helhet på Regeringens hemsida:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2019/01/sou-201888/>

Förvaltningens slutsatser

Socialförvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att överlämna det bifogade remissvaret som nämndens och därmed kommunens svar till Socialdepartementet.

Ytterligare möjlighet att lämna remissvar kommer att finnas då förslaget går vidare till att bli en lagrådsremiss inför lagstiftning.

Bilagor

1. Remissvar från Österåkers kommun på SOU 2018:88, dnr S2019/000088/SOF, daterat 2020-10-02
2. Remiss SOU 2018:88 LSS-utredningen, diarienummer S2019/00088/SOF

Susanna Kiesel
Socialchef

Åsa Lundgren
Enhetschef staben

Expedieras
Socialdepartementet

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Åsa Lundgren, Enhetschef
Datum: 2020-10-15 12:44 +02:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Susanna Kiesel, Socialdirektör
Datum: 2020-10-15 12:48 +02:00

Datum: 2020-10-02

Ärendenummer: VON 2020/0075

Remissvar från Österåkers kommun på SOU 2018:88, dnr S2019/000088/SOF

Inledning

I remissvaret nedan redovisas de synpunkter som Österåkers kommun (kommunen) har rörande LSS-utredningens förslag med hänsyn taget till de förändringar som regeringen aviserat sedan utredningen presenterades. Svaret följer grovt kapitelindelningen i betänkandet. En sammanfattning inleder svaret.

Sammanfattning

Österåkers kommun är positiv till förslaget om att införa en ny insats i form av personlig service och boendestöd. Vidare är kommunen positiv till att ledsagarservice inkluderas i den nya insatsen, men framhåller att stödet endast undantagsvis bör kunna ges samtidigt som insats bostad med särskild service. Kommunen anser inte att förslagen om kontaktperson i grupp eller individuell kartläggning i daglig verksamhet är ändamålsenliga.

Kommunen ställer sig tveksam till de två nya förslagna insatserna förebyggande pedagogiskt stöd och personligt stöd till barn med hänvisning till att förslagen om målgruppen för personlig assistans inte verkställs. Vidare utredning av dessa två insatser i relation till personlig assistans behöver genomföras.

Kommunen är positiv till att personlig assistans blir en statlig angelägenhet och till att schablonersättningen revideras för assistenter som bor i hushållsgemenskap med den assistansberättigade.

Bostaden

Kommunen instämmer i utredningens slutsats att brukare inom LSS ska ha möjlighet att välja att bo i ordinärt boende och samtidigt kunna erhålla stöd enligt LSS i sin bostad. Därför är kommunen positiv till förslaget om att införa en ny insats i form av **personlig service och boendestöd**. Kommunen ser dock en risk i möjligheten att kunna erhålla insatsen parallellt med insatsen gruppboende och serviceboende. Kommunen är av uppfattningen att brukarens

behov av stöd på dessa områden ska kunna tillgodoses inom beslutet om grupp- eller servicebostad.

Barn och familjer

Vad gäller förändringen att döpa om insatsen korttidstillsyn till **förlängd utbildning i fritidshem**, ser kommunen en risk för sammanblandning med ansvar enligt skollagstiftning.

Att insatsen **avlösarservice** i hemmet benämns enbart avlösarservice bedömer kommunen vara positivt.

Gemenskap

Att insatsen **ledsagarservice** blir en del av den föreslagna insatsen personlig service och boendestöd bedömer kommunen vara positivt.

Att insatsen **kontaktperson** blir möjlig att utföra i grupp kan vara positivt för vissa individer, men också medföra risk för att insatsens syfte som icke professionell kompis utarmas. Den berörda målgruppens tillgång till gruppaktiviteter bör hanteras främst genom det ordinarie föreningslivet och andra samhällsaktörer, i det att delaktighet i samhället på lika villkor som andra ska eftersträvas.

Sysselsättning

Att införa rätt till en **inledande kartläggning vid insatsen daglig verksamhets** start är enligt kommunen obehövt. Gällande regler rörande handläggning, beslut, genomförandeplaner och dokumentation omfattar de syften som i utredningen anges för inledande kartläggning. Det finns också en risk för att kommunen via en inledande kartläggning tar på sig ansvar som åligger andra myndigheter. Kommunen är positiv till att expertmyndigheter på området tar fram kunskapsunderlag och gör inventeringar för att bidra till att utveckla insatsen ytterligare. Personkrets 3 berörs i utredningen. Kommunen vill påtala att det finns en viss andel brukare i denna grupp som har svårt att finna meningsfull sysselsättning inom ramen för socialtjänstlagen och bättre skulle kunna tillgodogöra sig daglig verksamhet enligt LSS.

Att möjligheten att betala ut **habiliteringsersättning** till deltagare i daglig verksamhet regleras i lagen om vissa kommunala befogenheter bedömer kommunen vara positivt.

Personligt utformat stöd i det dagliga livet

Österåkers kommun ställer sig positiv till att **staten tar över ansvaret för personlig assistans** med de undantag som anges i utredningen. Kommunen önskar dock vägledning kring hur kommunens ansvar för att tillhandahålla vikarie vid ordinarie assistents sjukdom (även om det ansvaret inte är nytt) ska kunna fullgöras i praktiken. Vad gäller förändringarna i ersättnings konstruktion så är höjd schablonersättning för assistans utförd på obekvämt arbetstid positiv, men det finns en risk för att detta orsakar ytterligare

administration, eller incitament för brukaren att redovisa att behov uppstår huvudsakligen på kvällar och nätter.

Att reglera **schablonersättningen för assistans** som utförs av någon som brukaren bor i hushållsgemenskap med är positivt. Kommunen anser att utredningen även borde ha gått vidare med diskuterade möjligheter att begränsa anhörigas möjligheter att utföra assistans. Särskilda regler rörande barn borde i det perspektivet finnas.

Kommunen förstår utredningens problematisering av att begränsa rätten för brukaren att välja vem som ska företräda brukaren men vill trots detta särskilt påtala de etiska problem som finns i och med att assistansutförare som har som affärsidé att ha en vinstmarginal på varje utförd assistanstimme också är den som aktivt stödjer den enskilde brukaren i att öka antalet ansökta timmar.

Kommunen ställer sig positiv till alla åtgärder som vidtas för att minimera riskerna för utnyttjande av välfärdssystemet som riskerar att äventyra brukarnas rätt till insatser.

Insatsen **förebyggande pedagogiskt stöd** riskerar att bli en svårhanterlig insats i och med att målgruppen för den insatsen även har möjlighet att ansöka om personlig assistans. Om den insatsen blir verklighet kan den enskilde brukaren ansöka om liknande stöd från två huvudmän, detta torde inte vara avsikten. Österåkers kommun ser också risk för en kostnadsöverflyttning från stat till kommun. Kommunen anser att frågan bör utredas ytterligare i relation till att andra förslag om att begränsa assistans för vissa målgrupper i dagsläget har dragits tillbaka av regeringen. Samma resonemang gäller **personligt stöd till barn**.

Utöver ovanstående ställer sig Österåkers kommun positiv eller neutral till följande förslag i LSS- utredningen:

- Att insatsen rådgivning och annat personlig stöd ska benämnas särskilt expertstöd
- Att lagen kapitelindelas
- Att förtydligande föreslås runt gode män, företrädare och ställföreträdare
- Att IVO ska göra frekvenstillsyner inom gruppboheter
- Att kompetenshöjning av vissa yrkesgrupper genomförs i samband med att ny lagstiftning träder i kraft
- Oklarheter runt ansvaret för **hälso- och sjukvårdsinsatser vid insatsen korttidsvistelse** orsakar praktiska problem i vardagen för de brukare som blir berörda. Kommunen ställer sig därför positiv till att en översyn av detta föreslås.

Socialdepartementet

Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik
Kansliråd
Charlotta Örn
08-4055217
072-2481574
charlotta.orn@regeringskansliet.se

SOU 2018:88 LSS-utredningen

Remissinstanser

Akademikerförbundet SSR
Alingsås kommun
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivaralliansen
Arbetsgivarföreningen – KFO
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket
Arvidsjaur kommun
Askersunds kommun
Autism- och Aspergerförbundet
Barnombudsmannen
Bodens kommun
Borgholms kommun
Botkyrka kommun
Brottsförebyggande rådet
Bräcke kommun
Båstads kommun
Civil right defenders
Datainspektionen
DHR–Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet

Degerfors kommun
Diskrimineringsombudsmannen
Domstolsverket
Dorotea kommun
Dyslexiförbundet
Ekerö kommun
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Enköpings kommun
Eskilstuna kommun
Eslövs kommun
Fagersta kommun
Falun kommun
Filipstads kommun
Finspång kommun
FN-förbundet
FQ – Forum Kvinnor och funktionshinder
FUB – för barn och unga och vuxna med utvecklingsstörning
Funktionsrätt Sverige
Förbundet Sveriges Dövblinda
Förbundet unga rörelsehindrade
Föreningen JAG
Föreningen Sveriges socialchefer
Företagarna
Försäkringskassan
Förvaltningsrätten i Göteborg
Förvaltningsrätten i Karlstad
Förvaltningsrätten i Umeå
Förvaltningsrätten i Uppsala
Gislaveds kommun

Gnesta kommun
Gnosjö kommun
Gällivare kommun
Gävle kommun
Göteborgs kommun
Göteborgs universitet
Hallsbergs kommun
Helsingborgs kommun
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Huddinge kommun
Hudiksvalls kommun
Humana assistans AB
Härjedalens kommun
Härnösands kommun
Höganäs kommun
Hörselskadades riksförbund
Höörs kommun
Independent Living Institute
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för socialförsäkringen
Inspektionen för vård och omsorg
Institutet för arbetsmarknads – och utbildningspolitisk utvärdering
Intressegruppen för Assistansberättigade
Justitiekanslern
Jämställdhetsmyndigheten
Järfälla kommun
Jönköpings kommun
Kalmar kommun
Kammarkollegiet
Kammarrätten i Göteborg

Kammarrätten i Stockholm
Karlstads kommun
Karolinska institutet
Kiruna kommun
Klippans kommun
Kommerskollegium
Kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona
Kommunförbundet i Stockholms län
Konkurrensverket
Konsumentverket
Kristianstads kommun
Kumla kommun
Kävlinge kommun
Köpings kommun
Landskrona kommun
Landsorganisationen LO
Laxå kommun
Lidingö kommun
Lidköping kommun
Linköping kommun
Linköpings universitet (Barnafrid)
Ludvika kommun
Luleå kommun
Lunds kommun
Lycksele kommun
Malmö kommun
Marks kommun
Medlingsinstitutet
Mjölby kommun
Motala kommun

Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Mönsterås kommun
Nacka kommun
Neuroförbundet
Norrtälje kommun
Nätverket Unga för tillgänglighet (NUFT)
Oskarshamns kommun
Oxelösunds kommun
Partille kommun
Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
Personskadeförbundet RTP
Piteå kommun
Polismyndigheten
Regelrådet
Region Jönköpings län
Region Skåne
Region Stockholm
Region Västerbotten
Region Västernorrland
Region Östergötland
Riksdagens ombudsmän (JO)
Riksförbundet Attention
Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning,
DHB Flex
Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar
Riksförbundet för Social och Mental hälsa (RSMH)
Riksförbundet för sällsynta diagnoser
Riksrevisionen

Ronneby kommun
Rättviks kommun
Sametinget
Samhall AB
Skatteverket
Socialstyrelsen
Sollefteå kommun
Specialpedagogiska skolmyndigheten
SPF Seniorerna
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
Statens skolverk
Statens skolinspektion
Statskontoret
Stiftelsen Allmänna Barnhuset
STIL
Stockholms kommun
Strömsunds kommun
Sundbybergs kommun
Sundsvalls kommun
Svalövs kommun
Svenska kommunalarbetsförbundet
Svenska kyrkan
Svenskt Näringsliv
Sveriges a-kassor
Sveriges advokatsamfund
Sveriges akademikers centralorganisation
Sveriges Kommuner och Regioner
Synskadades Riksförbund (SRF)
Sätters kommun
Sävsjö kommun

Södertälje kommun
Tanums kommun
Tjejers rätt i samhället (TRIS)
Tjänstemännens centralorganisation
Trelleborg kommun
Tyresö kommun
Uddevalla kommun
Umeå kommun
Unizon
Uppsala kommun
Valdemarsviks kommun
Vetlanda kommun
Vilhelmina kommun
Vision
Vårdförbundet
Vårdföretagarna Almega
Vännäs kommun
Västerviks kommun
Västerås kommun
Västra Götalandsregionen
Växjö kommun
Ystads kommun
Åklagarmyndigheten
Åre kommun
Årjängs kommun
Åtvidabergs kommun
Älvsbyns kommun
Ängelholms kommun
Örebro kommun
Örnsköldsviks kommun

Östersunds kommun

Österåkers kommun

Övertorneå kommun

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

LSS och assistansersättningen är en viktig frihetsreform. Det övergripande syftet regeringen ser med översynen av LSS-lagstiftningen är en uppdaterad och bättre fungerande lagstiftning, som ger större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser. Kontinuitet, förutsägbarhet, kvalitet och rättssäkerhet är viktiga parametrar såväl för den personliga assistansen som för andra insatser. Den personliga assistansen är ett av de individuella stöden och en av flera insatser som bidrar till individens självständighet i enlighet med det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Sedan betänkandet avlämnades har en sakpolitisk överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna, träffats, Januariavtalet. Remissinstanserna ombeds nu avlämna synpunkter på betänkandet SOU 2018:88, men med vetskap om innehållet i Januariavtalet.

Januariavtalet har en punkt som delvis överlappar betänkandets område, Denna punkt lyder:

64. Säkerställ att den personliga assistansen och assistansersättningen präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Alla som har rätt till stöd ska få det. Rätt till assistans för egenvård, inklusive andning och sondmatning, ska återställas (Förslag kommer i den sittande utredningen). Rätten till assistans för behov av tillsyn ska stärkas. Definitionen av normalt föräldraansvar ska smalnas av. Tillsätt en ny assistansutredning för att säkra detta. (Utredning 2019. Ny lagstiftning från 2021). Utred också frågan om huvudmannaskapet för den personliga assistansen. (Utredning 2021. Eventuell ny lagstiftning under nästa mandatperiod.)

I betänkandet föreslås en ny insats till barn. Regeringen vill dock inför remitteringen understryka för remissinstanserna att även barn ska ha rätt till statlig personlig assistans också i framtiden.

I betänkandet föreslås en stödform som kallas förebyggande pedagogiskt stöd, för personer med stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning. Regeringen vill inför remitteringen understryka att denna målgrupp är i särskilt behov av kompetent och professionellt stöd också genom statlig personlig assistans och att alla eventuella förändringar för målgruppen måste leda till tydliga förbättringar. Regeringen har den 23 januari 2020 tillsatt en utredning som bland annat har för avsikt att stärka rätten till assistans för egenvård och tillsyn (dir 2020:3). Det innebär bland annat stärkt rätt till assistans för personer med psykiska funktionsnedsättningar och att de även fortsättningsvis ska ha rätt till statlig personlig assistans.

I betänkandet föreslås vidare att den som har rätt till personlig assistans ska beviljas en schablon på 15 timmar i veckan för andra personliga behov. Individens behov av stöd och möjlighet att leva ett liv som alla andra ska alltid vara styrande för förändringar inom LSS och assistansersättningen, vilket innebär att regeringen därför inte avser att gå vidare med förslaget om schablon med den omfattning om 15 timmar per vecka som föreslås.

Remissen omfattar därför inte de förslag som handlar om att begränsa möjligheterna till assistans för barn och för personer med stor och varaktig funktionsnedsättning, samt förslaget om en schablon om 15 timmar för andra personliga behov för personer med assistans.

Betänkandet innehåller därutöver några ytterligare förslag som helt eller delvis överlappar förslag som behandlas i senare utredningar. Förslag om att assistansanordnare ska stå för sjuklönekostnader samt att assistansanordnare ska ha kollektivavtalsliknande villkor finns även i SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent som har remitterats. Den utredning som nämns ovan om egenvård och tillsyn (dir. 2020:3) överlappar delvis detta betänkandes förslag som berör personlig assistans för behov av egenvård.

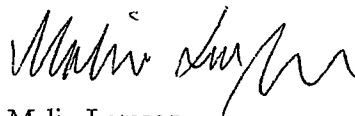
Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 12 november 2020. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e-post till s.remissvar@regeringskansliet.se och s.sof@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2019/00088/SOF och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För andra remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Malin Larsson
Ämneståd/Gruppchef

Kopia till

Norstedts Juridik, kundservice, 106 47 Stockholm